

Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Gemeente Tiel

gemeente **Tiel**

Inleiding Lokale Aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Huiselijk geweld en kindermishandeling zijn dichterbij dan je denkt: ze vinden plaats in alle lagen van de bevolking en in alle culturen. Waarbij geldt dat armoede, werkloosheid en alcoholgebruik, of andere verslavingen ook vaak een rol spelen. Het is een publiek probleem van formaat en de aantallen zijn schrikbarend. Huiselijk geweld is de meest omvangrijke vorm van geweld in onze samenleving. Van de totale Nederlandse bevolking tussen de 18 en 70 jaar is 45% ooit slachtoffer geweest van enige vorm van fysiek, seksueel of psychisch geweld in huiselijke kring.

In de eerste helft van 2021 is de regio-aanpak 'Samen voor een thuis zonder geweld' vastgesteld. In de regio-aanpak staan de ambities, doelen en acties in de aanpak van onveiligheid in afhankelijkheidsrelaties voor gemeenten in Gelderland Zuid voor de periode 2021-2025. Aanvullend is afgesproken dat gemeenten een lokale aanpak opstellen met specifieke aandachtspunten en maatregelen voor de eigen gemeente. Deze agenda kan als lokale aanvulling op de reeds vastgestelde regio-aanpak gezien worden.

Achtergrond

Het huidige stelsel is complex en knelt. Door onder andere personeelsproblemen, zoals verloop en ziekteverzuim, zijn de doorlooptijden voor de verschillende partijen in de keten enorm opgelopen. Daarnaast is de huidige jeugdbeschermingsketen complex georganiseerd met veel betrokken organisaties. Dit heeft als gevolg dat er ruimte ontstaat waarin de schakels niet op elkaar aansluiten en mogelijk resulteert in dat de juiste hulp en bescherming tekort schiet.

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming biedt perspectief hoe de jeugdbeschermingsketen er in de toekomst slimmer en effectiever uit kan zien en waarbij het belang van kind en gezin centraal staat. Door structuuraanpassingen ontstaat er ruimte voor een nieuwe manier van werken. Deze manier van werken houdt in dat samenhangende hulp en steun wordt georganiseerd voor het hele gezin, het gezin motiveren en uitnodigen tot samenwerking met professionals en duurzame resultaten te boeken. Deze samenhangende hulp en steun wordt vormgegeven door het volgende uitgangspunt: voor kind en gezin is één vast gezicht. Rondom het kind is er een Lokaal Team, welke omringd wordt door een netwerk van specialisten met kennis over kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld. Daarnaast zijn er deskundige en onafhankelijke cliëntondersteuning en/of vertrouwenspersoon beschikbaar. De basisprincipes van het scenario zijn gezinsgericht, rechtsbeschermend en transparant, eenvoudig en lerend.

Context

Het lokaal plan aanpak HGKM vloeit voort uit het regionaal plan Gelderland Zuid dat medio 2021 is gemaakt en waar alle gemeenten van de regio mee hebben ingestemd. In vervolg hierop hebben alle gemeenten de taak op zich genomen om binnen een jaar een lokaal plan voor de jaren 2022 – 2025 te maken. De ambities regionaal én lokaal zijn goed te signaleren en preventief te handelen.

Het versterken van expertise en het maken van netwerken hoort hier ook bij. Hiernaast lopen belangrijke zaken als de Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming, waaronder de proeftuin. In die proeftuinen gaan partners als wijkteams, gecertificeerde instellingen, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming e.a. intensiever (niet schakelend, maar in directe samenwerking) samenwerken.

Onderliggend plan is tot stand gekomen na overleg in regionaal verband over een plan op het niveau van Gelderland Zuid. Ten behoeve van het lokale plan is overlegd met de aandachtsfunctionarissen, consultants jeugd, de wijkteams en relevante lokale partners. Tenslotte is er ook een ophaalbijeenkomst geweest waaraan lokale partners uit de sectoren kinderopvang en onderwijs hebben deelgenomen.

Stand van zaken in Tiel

Het aantal adviesvragen en meldingen van Veilig Thuis die betrekking hebben op inwoners uit Tiel. Bekend is dat het aantal meldingen de afgelopen jaren flink zijn gestegen. Dit komt onder andere door de verbeterde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Het doel van deze nieuwe meldcode is ook het beter in beeld brengen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

	2019	2020	2021
Adviezen totaal	370	585	720
Vanuit onderwijs/ kov	205	290	415
Complexe scheidingen	90	115	80
Ouderenmishandeling	15	10	20
Meldingen totaal	265	290	210
Vanuit onderwijs/ kov	170	155	115
Complexe scheidingen	40	40	20
Ouderenmishandeling	C.	C.	C.

Overkoepelende Pijlers

Versterken Sociale
Poort

Samenwerken op
gemeentelijk niveau

Passende hulp

Wat willen we bereiken?

De lokale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in Tiel richt zich op drie overkoepelende pijler:

1. Het versterken van de Sociale Poort: Inzetten op een stevige expertise op het gebied van preventie en signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling
2. Bevorderen van een goede samenwerking op gemeentelijk niveau. Het maken van een sociale kaart, jaarkalender en het borgen van een goede lokale samenwerking tussen de partners.
3. Bevorderen van inzet op passende hulp bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het inzetten op specifieke instrumenten waar nodig.

Preventie en
signalering

Versterken Sociale Poort

In Tiel wordt gewerkt met één integrale toegang voor het sociaal domein, de Sociale Poort. Dit betekent dat er bij één centrale toegang 'Informatie & Advies' alle meldingen binnenkomen. Aandacht voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling is een belangrijk punt voor alle medewerkers. In het bijzonder de aandacht functionarissen binnen Tiel. Ons doel is om deze verder uit te breiden naar verschillende teams.

Werkzame professionals, zoals medewerkers van de Sociale Poort, zijn opgeleid en (bij)geschoold in het signaleren van geweld en mishandeling. Daarnaast wordt ingezet op het normaliseren van gesprekken over risicofactoren, zoals schulden, schoolverzuim en ontspoorde zorg. Dit met als doel preventief te kunnen handelen indien nodig. Het is de verwachting dat er meer adviesvragen worden ingediend bij Veilig Thuis indien er meer problematiek wordt gesignaleerd. In tegenstelling tot de lastig te duiden meldingen zegt het aantal adviesvragen namelijk iets over de korte lijnen tussen Veilig Thuis en de betrokken professionals. Dit wordt gemonitord met het dashboard dat ieder kwartaal geüpdatet wordt door Veilig Thuis.

In deze lokale aanpak zetten we in om expertise en inzet van professionals te optimaliseren en te borgen. Dit geeft de mogelijkheid tot preventief ingrijpen en beter te signaleren en handelen. In onderstaande tabel staan de doelen die de gemeente Tiel zichzelf voor de komende vier jaar stelt.

Doel	Acties
Wijkteams hebben een interne ondersteuningsstructuur gericht op de aanpak van huiselijk geweld.	Binnen de wijkteams zijn er tenminste 2 opgeleide aandachtsfunctionarissen. Bij het team Volwassenen zijn ten minste 2 opgeleide aandachtsfunctionarissen. Hierbij is aandacht voor specifieke achtergrond kennis.
Professionals zijn deskundig in het signaleren en aanpakken van huiselijk geweld	Wijkteammederwerkers worden geschoold op het signaleren, bespreekbaar maken en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling (Samenwerken aan Veiligheid)
Wij weten ouderenmishandeling en andere vormen van huiselijk geweld boven de 18 beter te signaleren.	1. Nieuwe aandachtsfunctionarissen scholen die zich richten op de doelgroep 18+ en ouderenmishandeling. 2. Geven van voorlichtingen aan organisaties die werken met ouderen. Denk hierbij aan thuiszorginstellingen, verpleeghuizen en zorgaanbieders vanuit de Wmo
Door samenwerking met verschillende partners wordt ouderenmishandeling beter gesignaleerd en sneller aangepakt.	Het uitvoeren van onderzoek naar de mogelijkheden om oudermishandeling aan te pakken. Bijvoorbeeld, onderzoek verrichten naar de Lokale Alliantie.
De wijkteams vergroten hun inzet zodat zwaardere problematiek wordt voorkomen.	De lokale teams maken veelvuldig gebruik van de beschikbare consultatie- en adviesfuncties van netwerkpartners.
Mederwerkers zijn bekwaam in het uitvoeren van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	De lokale teams werken volgens het Kwaliteitskader Werken aan Veiligheid.

Samenwerken op gemeentelijk niveau

Een belangrijke voorspeller van de effectiviteit en kwaliteit van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is de wijze waarop en de intensiteit waarmee partijen in het netwerk samenwerken. Niet één professional of organisatie is eigenstandig in staat om patronen van geweld of onveiligheid te doorbreken, te stoppen en om te zetten naar duurzame veiligheid. In de netwerksamenwerking die we nastreven, werken we samen met zowel professionals jeugdzorg als volwassenzorg met elkaar evenals zorg- en veiligheidsprofessionals en de professionals in de strafrechtsketen. Hier is nog wel werk aan de winkel.

Hoe geven we de samenwerking vorm?

Momenteel maakt gemeente Tiel al gebruik van het regionale aanbod om periodiek leerbijeenkomsten uit te voeren met Veilig Thuis en de wijkteams. Dit kan uitgebreid worden met de medewerkers van de Gecertificeerde Instellingen (GI's) en de Raad van de Kinderbescherming. In deze leerbijeenkomsten wordt aan de hand van casuïstiek de samenwerking besproken. Hierbij zal de komende tijd geïnventariseerd worden in hoeverre ervaringsdeskundigen hieraan bij kunnen dragen.

In de regio worden verschillende nieuwe werkwijzen gehanteerd en getest om de samenwerking te intensiveren en optimaliseren. Een voorbeeld is de toekomsttuin die naar verwachting begin 2023 start. Deze Toekomsttuin is gebaseerd op het Toekomstscenario Kind en Gezinsbescherming. Hier bundelen verschillende professionals hun expertise om huishoudens, kinderen en gezinnen beter van dienst te zijn. Efficiënte onderdelen van deze nieuwe werkwijze worden gedeeld met de regio en waar mogelijk direct uitgedragen en/of uitgevoerd in Tiel. Dit met als doel zo snel mogelijk huiselijk geweld en kindermishandeling terug te dringen.

Samenwerken met veiligheidspartners

Doel	Acties
Het stimuleren en doorontwikkelen van de samenwerking met het netwerk.	1. Het opstarten van een breed jeugdoverleg. 2. Het organiseren van netwerkbijeenkomsten. 3. Het faciliteren van de deelname van medewerkers van de sociale poort aan casussimulaties en leerbijeenkomsten, gericht op samenwerking.
Aansluiten bij de regionale ontwikkelingen omtrent het toekomstscenario betreffende kind- & gezinsbescherming.	Wijkteam medewerkers en beleidsmedewerkers volgen de "Toekomsttuin" in Zaltbommel.
Ontwikkeling Lokaal opschalingsoverleg Jeugd en Gezin	Zie uitvoeringsprogramma zorg en veiligheid
Stimuleren van samenwerking tussen verschillende lokale partijen	Jaarlijks worden, tijdens de week tegen Kindermishandeling en de campagne "Orange the world", diverse thema-, netwerk- & voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd.

Passende hulp

Deze lokale aanpak stopt niet bij het signaleren. Alleen met passende hulp en/of begeleiding zal de problematiek daadwerkelijk teruggedrongen worden. Daarom is dit de laatste pijler in deze agenda. Een toets van het specifieke aanbod of programma's van de aanpak is wenselijk. Welke tools hebben we nu tot onze beschikking. Het is van belang om goed te inventariseren wat we hebben en welke hiaten er nog zijn.

Echtscheidingsproblematiek

Bij de lokale inventarisatie in de nuldelijn, eerstelijns en onderwijs (vanuit deze werkgroep) werd als meest voorkomende problematiek vaak de echtscheidingsproblematiek genoemd en de kinderen die daardoor in de knel komen.

In geval van een scheiding raken veel ouders verstrikt in een onderlinge strijd waarbij zij het belang van hun kind uit het oog verliezen. Het kind komt in de knel. Hierdoor worden kinderen (soms ernstig) bedreigd in hun ontwikkeling. Signalen en meldingen hiervan komen onder meer binnen bij de politie, de wijkteams Jeugd, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de jeugdbeschermingstafel en de GI's (OTS en gezinsvoogdij) en resulteren naast de kosten voor jeugdbescherming vaak in inzet specialistische Jeugdhulp en jarenlange hulp op meerdere levensdomeinen, zoals ook financiële problematiek/armoede/bijstand, huisvestingsproblemen, gezondheidsproblemen/GGZ/verslaving, school leerproblemen/verzuim en werk.

Afgelopen 2 jaar is er vanuit de regionale aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling een lokale pilot complexe echtscheidingen Tiel geweest. Gemeente Tiel heeft hieraan deelgenomen vanwege een hoog % echtscheidingen waarvan een hoog aantal escaleert in complexe problematiek. In de pilot is er onder meer geïnventariseerd wat het huidige aanbod is en er is gekozen voor implementatie van de methodiek KEES. Uit de inventarisatie blijkt dat een groot deel van de interventies en hulp voor ouders en hun kinderen plaats vindt in de tweedelijns specialistische Jeugd hulp en de jeugdbescherming. Een van de doelen is dan ook te onderzoeken naar mogelijkheden voor een transitie van tweedelijns aanbod naar eerstelijns aanbod.

Doel	Acties
Inventarisatie huidig aanbod rondom specifieke thema op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling	Verkenning van het huidige aanbod. Zowel vrij toegankelijk en voorliggend aanbod als 2e lijns.
Bereiken van moeilijk te breken doelgroepen (ouderenmishandeling)	Inventarisatie van een specifieke aanpak rondom ouderenmishandeling
Het voorkomen van vechtscheidingen.	Het organiseren van aanbod ter voorkoming van vechtscheidingen, zoals; Relatiedesk
Organiseren laagdrempelig aanbod complexe echtscheidingen	Onderzoek naar het substitueren van 2e lijns aanbod naar het voorliggende veld
Ontwikkelen plan van aanpak rondom echtscheidingsproblematiek	Het maken van een plan van aanpak voor de inzet van regionale middelen in het kader van complexe echtscheidingen
Tegengaan van handelingsverlegenheid en uitbreiding expertise Sociale Poort.	Professionals werken outreachend, maken geweld bespreekbaar en stellen samen met betrokkenen één uniform veiligheidsplan op.

Financiën

Voor de regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling ontvangt de centrumgemeente Nijmegen de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang. Het gaat hier om de kosten voor de uitvoering van het regioplan en de bovenregionale voorzieningen zoals Veilig Thuis, Centrum Seksueel Geweld, Movieren, de omgangshuizen en het aanbod dat deze aanbieders doen voor lokale ondersteuning én het regionale trainingsaanbod waar gemeenten een beroep op kunnen doen. Het betreft een totaalbudget van €5.519.594,-.

Centrumgemeente Nijmegen heeft een budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de lokale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Voor de gemeente Tiel is dit zo'n €18.000 voor 2023. Onduidelijk is het nog of er middelen beschikbaar komen voor de rest van de beleidsperiode.

Daarnaast wordt er eenmalig €280.000 beschikbaar gesteld voor regio Rivierenland voor de aanpak van complexe echtscheidingen. Regionaal is besloten deze middelen over de individuele gemeenten te verdelen t.b.v. de lokale aanpak. Voor de gemeente Tiel komt dit neer op zo'n €47.000,-.

